

Помещенията, сградите, откритите съоръжения или части от тях, в които в зависимост от технологичния процес в околната среда може да се образуват експлозивни смеси от горими газове, пари, прахове или аерозоли, се отнасят към местата от трета група "ЕКСПЛОЗИВНА ОПАСНОСТ"

КЛАСИФИЦИРАНЕ НА ЗОНИТЕ ПО ЕКСПЛОЗИВНА ОПАСНОСТ

ЗОНИ С ЕКСПЛОЗИВНА ОПАСНОСТ		ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗОНАТА
смес на горими газове, пари или мъгла с въздуха	смес на горими прахове	
0	20	Експлозивна атмосфера съществува постоянно, продължително или често.
1	21	Експлозивна атмосфера се образува случайно при нормална работа.
2	22	Експлозивна атмосфера не се образува при нормална работа или се образува за кратко.

При едновременно отделяне на горими газове и прахове зоните на потенциално експлозивна атмосфера се класифицират по експертна оценка за развитие на опасността по ефекта на доминото въз основа на пожаротехническите им характеристики и БДС EN 60079.

Категории на взривозащитените съоръжения в зависимост от степента на безопасност:

Категории M1 и M2 - предназначени за подземни рудници, както и за надземните части на подземни рудници, в които може да има метан от рудниците и/или горим прах;

Категории 1, 2 и 3, предназначени за места, където може да има взривоопасни смеси:

G - газове, и D - прахове.

Класификация на всички експлозивни смеси на вещества или материали с въздуха по групи на взривяемост в зависимост от големината на взривозащитната хлабина:

Групи на взривяемост	Представителен газ	Минимална безопасна експериментална хлабина, mm	Енергия на възпламеняване, μJ
I	Метан от рудниците	Над 0,9	300
II A	Пропан	Над 0,9	До 180
II B	Етилен	От 0,5 до 0,9	От 60 до 180
II C	Водород	До 0,5	Под 60

Класификацията на експлозивните смеси на вещества или материали с въздуха по температурни класове (T1 - T6) в зависимост от температурата на самовъзпламеняване:

T1	T2	T3	T4	T5	T6
Над 450°C	300°C	200°C	135°C	100°C	Под 85°C

Необходима защита на съоръженията в зависимост от:

1. експлозивоопасната зона;
2. категорията на взривозащита;
3. вида на взривозащитното изпълнение.

	Категория 1 (най-висока степен на безопасност)		Категория 2 (висока степен на безопасност)		Категория 3 (нормална степен на безопасност)	
Необходима защита	Осигурява две защиты за две независими повреди		Не позволява възникването на източник на запалване при една повреда		Не позволява възникването на източник на запалване при нормална работа	
Експлозивоопасна зона	Зона 0	Зона 20	Зона 1	Зона 21	Зона 2	Зона 22
Взривоопасна смес (G - газ, D - прах)	G	D	G	D	G	D

Кодове за маркиране на вида на защита на електрическите и неелектрическите съоръжения, работещи в потенциално експлозивна атмосфера.

Кодове за маркиране на вида на защита на електрически съоръжения:

Код на защитата	Защита
Няма код	Основни изисквания
o	Запълнени с масло
p	Под налягане
q	Запълнено с кварцов пясък
d	Взривонепроницаема обвивка
e	Повишена сигурност
i	Собствена защита
n	Съоръжения за категория 3
m	Херметизирани със заливка

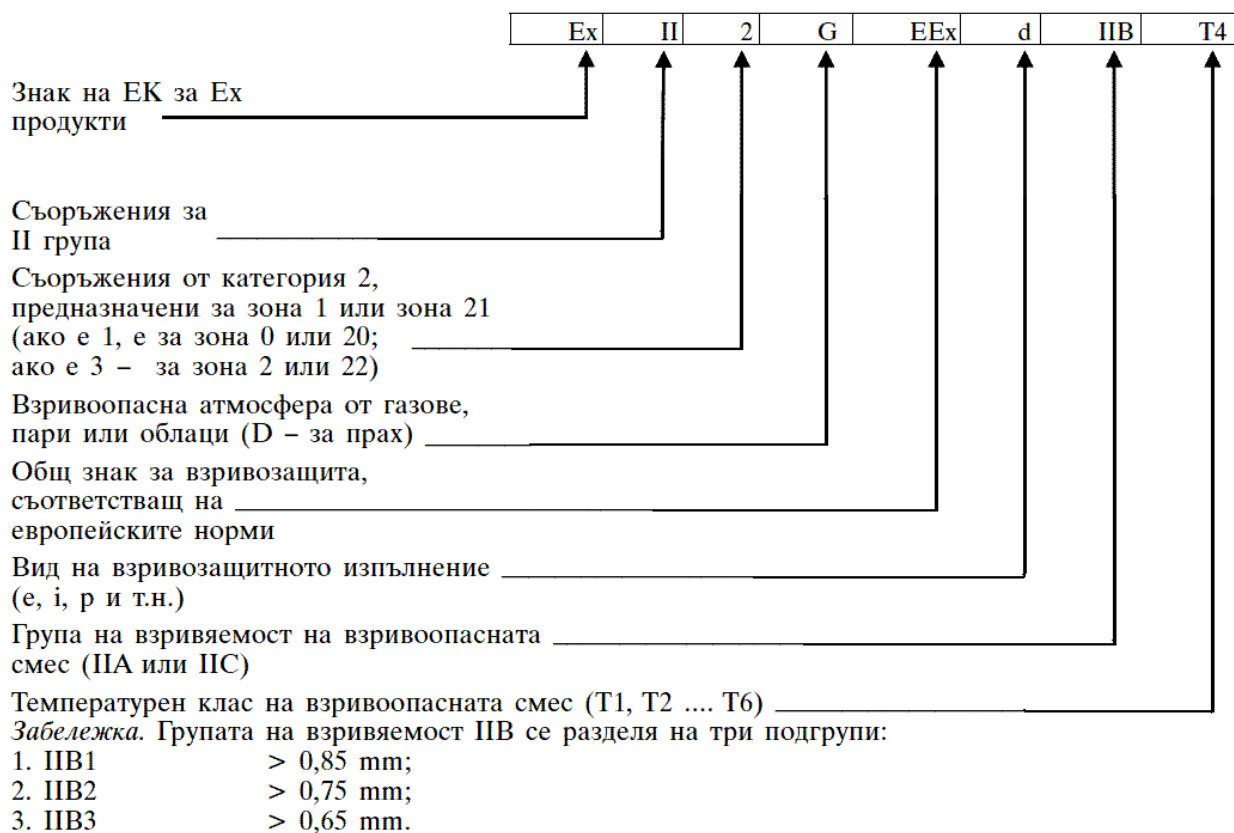
Кодове за маркиране на вида на защита на неелектрически съоръжения:

Код на защитата	Защита
Няма код	Основни изисквания
fr	Вентилация
d	Взривонепроницаема обвивка
g	Собствена защита
c	Защита на конструкцията
b	Контрол на източника за възпламеняване
p	Под налягане
k	Потопени в течност

Кодове за маркиране на вида на защита на съоръжения, използвани при наличие на горим прах:

Код на защитата	Защита
Няма код	Основни изисквания
tD	Защита с обвивка
pD	Защита с налягане
iD	Защита със собствена безопасност
mD	Защита чрез затваряне

При проектиране на строежи в експлозивоопасни зони се предвиждат взривозащитени съоръжения, маркирани по следния начин:

Зависимостта между категорията на взривозащитата и възможността за приложението ѝ в различните зони:

Категория	Вид на потенциално експлозивната атмосфера	Приложими за зона	Приложими за останалите зони
1	Смес газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух	0	1 и 2
1	Смес прах/въздух	20	21 и 22
2	Смес газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух	1	2
2	Смес прах/въздух	21	22
3	Смес газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух	2	-
3	Смес прах/въздух	22	-

Съоръженията и системите за взривозащита от съответната категория са безопасни в различните зони, при условие че отговарят на изискванията:

Зона	Необходима категория на взривозащита	Видове смеси
0	1G	Газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух
1	1G или 2G	Газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух
2	1G или 2G или 3G	Газ/въздух, пара/въздух или мъгла/въздух
20	1D	Прах/въздух
21	1D или 2D	Прах/въздух
22	1D или 2D или 3D	Прах/въздух

Минимални разстояния от отделно стоящи трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби до експлозивоопасни зони в помещения и открити съоръжения:

№ по ред	Помещения и открити съоръжения с експлозивоопасни зони, до които се определя разстоянието	Разстояние, m, от трансформатори и разпределителни уредби	
		закрити	открити
	С тежки или втечнени горими газове		
1.	Помещения с негорими стени без отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и без изхвърляне на газове от смукателната вентилация	10	15
2.	Помещения с отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и външни взривоопасни съоръжения	20	30
3.	Резервоари (газголдери)	80	100
4.	Помещения с негорими стени без отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и без изхвърляне на газове от смукателната вентилация	не се нормира	0,8 до открито монтирани трансформатори
5.	Помещения с отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и външни взривоопасни съоръжения	6	15
6.	Естакади с открито наливане или изливане на горими течности с пламна температура, по-висока от 55°C	30	60
7.	Естакади със закрито наливане или изливане на ЛЗТ	15	25
8.	Резервоари с ЛЗТ	30	60
9.	Резервоари (газголдери) с ГГ	40	60

Разстоянията до подземни резервоари може да се намаляват до 50 %.